

F R I

F A G B E V E G E L S E

Nr. 31.

Oslo, 6. september 1941.

Kamerat!

Det er ikke inntrådt noen vesentlig endring i den faglige situasjon. Det arbeides for å løse de saker som er neist i "programmet av 30.juni".

Det er nå over 14 dager siden sekretariatet reiste kravet overfor Arbeidsgiverforeningen om lønnstillegg på grunn av dyrtiden. Samtidig ble direktoratet i Trondhjemsvien 3 underrettet om at fagorganisasjonen ønsket opptatt partsforhandlinger. Det ser imidlertid ikke ut til at herrene Stenersen, Olsen og Odd Fossum legger noen større iver og interesse for dagen i lønnspersmålet. Men det er sikkert heller ingen som har regnet på noen "innsats" fra denne kant! Det er neppeheller ingen som ønsker å ha mer med dette "direktoratet" å gjøre enn det en tvinges til.

Fagorganisasjonens ledelse er imidlertid klar over at det er oppstått et livsfarlig missforhold mellom lønninger og priser for flertallet av arbeiderne. En ledelse som ikke gjør alt som gjøres kan for å tvinge fram forhandlinger om lønnsøkning, ville forsømme seg grovt. Det går ikke an å sitte med hennene i skjødet, bla seg knuge av tvil og mismot, eller vike tilbake for å ta ett oppgjør med dem eller det som stenger for at arbeidernes høyst berettigede krav innregnes.

Det nye direktoratet har hittil vist en manglende vilje (avel også evne?) til å greie opp med lønnssaken. Det sitter på saken fra uke til uke. Men det er klart at dette ikke kan drive lenger. For mange av de slettest betalte arbeidere er dette nå blitt et spørsmål om liv og helse. De snau lønningene greier ikke å hamle opp mot de voldsomme prisene det er på alt en trenger til livets underhold. Hvis derfor direktørene i Trondhjemsvien ikke forstår alvoret og fortsetter sin sabotasje, vil det kreves av fagorganisasjonens ledelse at den innretter seg for å bli kvitt den innblanding som direktoratet betyr og som ingen av oss ønsker.

Det er Riksmeblingsmannen og Sosialdepartementet som har vært tredje part i tariffoppgjør mellom arbeider og arbeidsgiver i vårt land hittil. I den nævarende situasjon er arbeiderne ikke interessert i en fraviking fra denne ordning.

Det vil også være kjent at Riksmeblingsmannen har gjort henvendelse til Sosialdepartementet i sakens anledning, likesom Arbeidsgiverforeningene har svart ja til å ta opp partsforhandlinger. Ogá Landsorganisasjonens formann har vært i kontakt med Sosialdepartementets sjef om saka.

Hva som vil komme er ingen gitt å vite. Vi vet bare at fagorganisasjonen ikke kan korte av en tomme på kravet om at lønningene skal opp til prisenes nivå. Og den styrke organisasjonen kan sette inn slik som situasjonen er, må støtte opp under kravet.

Det vil bli avgjørende for fagorganisasjonens framtidige stilling hvilken skjebne lønnskravet som de øvrige krav i "30.juni-programmet" vil bli til del. Kravene ligger på bordet. De må oppfylles. Skjer ikke det, vil makthaverne få merke hvilken kraft arbeidernes samhold er!

Det er tydelig for enhver at vi nærmer oss en skjæringning av den allmindelige situasjon i vårt land. Store deler av landet har måttet finne seg i beslagleggelse av radioapparater. Dagstøtt trekkes nye byer og bygder inn i det belte som stenges ute fra å høre radionytt. I flere byer er det portforbudd. Det skjer stadig nye arrestasjoner. I by etter by blir innbyggerne pålagt straffer av forskjellig slag, mulkter melderplikt osv. Og restriksjonene på nærings- og erhvervsliv, på jordbruks- og fiske vokser daglig.

Oslo har vært spart for mange av disse inngrep og anslag. Det kan ha sine lett synlige årsaker, som vi ikke skal komme inn på her. Det ser imidlertid ut til at Oslo også nå skal få merke knutten. Det er under utarbeiding forordning om inndragning av radioapparatene også i hovedstaden. I forordningen er fristen for innlevering satt til 20. september. Det var neppe noen som trodde at Oslo i det lange løp skulle bli i en særstilling når det gjeller radioen. Alle vet nemlig at inndragningen ikke har militær begrunnelse. Når det norske folk nå etterhvert alle sammen må gi fra seg sine radioapparater er grunnen den ganske enkle, at tyskernes propaganda ligger under i den gigantiske kamp som nå føres i eteren. Det er skrekken for London radio som er årsak i radiokonflikten! Det gjør ikke de hjemlige nazier det minste forsøk på å skjule. Mitt opp i dette kommer sjefen for sikkerhetspolitiets og S.S. SSGruppenführer Heydrich til Oslo. Den karen fører sikkert ikke noe godt med seg i bagasjen. Da Himmel siste var her, fikk vi like etterpå standrettsforordningen - hva kommer blodinnd nr. 2 med i skreppen?

Tyskerne har den hele tid censurert fagbladene. Nå er denne jobben gått over til direktoratet, Stenersen-Olsen & Co. Også når det gjeller dette sjofle håndverk går larlingene mestrene en høy gang. Det har redaksjonen av Landsorganisasjonens Meddelesesblad fått merke, da bladet for første gang var der til censur. Det var "arbeidsdirektør" Stenersen selv som greide censuren av Meddelesesbladet. Han torde ikke overlate det til noen av medarbeiderne. Han gikk grundig tilverks. I alt strøk han to sider! Det kan være pussig å fortelle hva han censurerte vel. Jo. bl.a. en artikkel om Feriekontoret. Videre et opsett om Wergeland, en minneartikkel om Fagoposisjonen av 1911, en artikkel om ungdomsgruppene, og blåblyanten var flittig brukt i lederartiklen og i andre artikler, bl.a. i reiseskildringer. Det rareste av alt var en artikkel om at Johan Ødegaard slutter i Skog- og land var strøket! Med følgende geniale spørsmål i margen: Hvorfor slutter han i stillingen sin?

På grunn av den vettlause censur har bladets redaksjon basert seg til kst. Moidell, som har fått hele saken lagt fram for seg. Etter dette har redaksjonen valgt å ignorere herr Stenersen. Bladet gikk usensurert i trykken og er formodentlig når dette leses allerede ute i foreningene.

Den tyske admiral i Norge har gitt en forskrift om overføring av arbeidere fra norske privatverfter til krigsmarineverftene i Bergen og Trondheim.

Denne forordningen er ett så interessant dokument at det er verdt å se litt nærmere på den. Den knytter seg direkte til det "norske" sosialdepartements forordning av 9.juli om overføring av arbeidskraft. Men det vet en jo før at når de konstituerte kommer med sine forordninger så er det bare opplegg til fordel for tysk pågang i neste omgang.

Det heter ~~viktignok~~ i Admiral Norwegens forordning at "det skal først sees skaffet den arbeidsstøkk som trenges uavhengig av muligheten av å innsette arbeidere som "tjenestepliktige" (!) etter socialdepartementets forordning", men det betyr jo ikke annet enn at hvis det ikke melder seg noen frivillig - og tyskerne vet godt at det vil være smitt stell med frivilligheten - så skal "tjenesteplikten" komme til anvendelse

Forordningen inneholder videre lønnsbestemmelser - lønnen skal være den samme som på det hittidige arbeidssted med en viss reisegodtgjørelse, og så skal arbeiderne betale for brukkelosjiet og for kosten. Når det gjeller forpleiningen sies det videre at enhver arbeider skal ha den fordel at han kan kjøpe inn slø. i kantinene, - men - og det er verdt å notere: Sjefdirektøren for krigsmarineverftet har myndighet til å sette disse begunstigelser ut av kraft helt eller for en tid, hvis en arbeider er etterladende i sin ydelse, et han ikke overholder den akkord som han har klart ved sin hittidige bedrift!

Ferien er etter forordningen 18 dager, men for hver gjift arbeider er det den ordning at han hver tredje måned skal kunne reise til sitt hjemsted og tilbake igjen. Det er verftet som skal bestemme hvor lenge han kan være borte og de dagene han således reiser bort, går av på hans feriel. Det lar seg ikke gjøre å få ferien sammenhengende.

Denne forordningen er et nytt bevis på tyskernes lett vindte behandling av sosiale goder arbeiderne gjennom sin organisasjon har tilkjempet seg. Overalt hvor de kommer til, søker de å fremme slaveri. Enda er det dette folks ledere som stadig står fram og skryter av hvor gildt de vil ordne alt for arbeiderne. Ett er imidlertid deres taler, ett annet handlingene. Det får de folk merke som blir utsatt for voldsherrene.

- V -

Det sitter nå mellom 120 og 130 gode nordmenn i konsentrasjonsleir på Tromsøya. Det er folk fra alle kanter av Nordland, Finnmark og Troms, og de hører hjemme i alle samfunnslag og yrker. En rekke kjente menn fra arbeiderbevegelsen er blandt fangene. Av vadsøvaringer sitter bl.a. fhv. ordfører Magnus Methi, tømrermann Bjarne Pedersen, som er formann i byens største fagforening, kasseren i Transportarbeiderforeningen, Kr. Makkela og videre skatteinspektør Aarseth og kemner Carstens.

Av Vadsø-folk sitter i denne konsentrasjonsleiren fhv. ordfører Peder Holt, skolebestyrer (tidl. stortingsmann) Jon Andraa, samvirkelagsbestyrer Rich. Bodin og transportarbeiderforeningens kasserer Einar Johansen.

Fra Tromsø sitter som nevnt før Landsorganisasjonens Nord-Norges-sekretær Gunnar Braathen og samorganisasjonens sekretær Alf Olsen. Videre redaktøren av den tidl. arbeiderpartiavis "Nordlys", Ingv. Jacob Lin, journalist Asbjørnsen fra samme blad og forretningsføreren Petter Hansen. Også programsekretær Melvær i Tromsø er blandt fangene.

Av Narvikinger sitter bl.a. organisasjonsmennene konduktør M. Druddal, monter Th. Hagfors og konduktør P. Viik. Disponent Hosl i Luossavaarra-Kiruhavarra Aktiebolag sitter også i leiron.

Fra Honningvåg er bl.a. tatt sekretær Alfred Vagnes i Finnmark fiskarlag, formannen i Transportarbeiderforeningen Rudolf Andreassen og banksjef Bjørn og fra Hammerfest sitter mellom andre kontorist Goldmann

i Norges Banks avdeling og den tidl. redaktør av "Finnmarksposten",
Fredmann.

"Beskytterne" har rasket godt med sog i de nordligste byene.

- V -

"Dagbladet" hadde fredag den 29.august en modig leder om den ubliden skjønne de små nasjoner har lidt under den krig Hitlerregimet har påtvunget store deler av verden. I samme nummer hadde bladets populære kåsør "Humle Gåsegg" en petitartikkell som i fine, ironiske vendinger behandlet temaet fra en annen synsvinkel. Onsdag ble både "Humle Gåsegg" (journalist Johan Borgen) og bladets fungerende redaktør, Gunnar Larsen arrestert. De ble sendt direkte til konsentrationsleiren på Grini.

- V -

Dr. C.J.Fossum, en av de ledende i Arbeidersaniteten, er arrestert av Gestapo.

Redaktør Aksel Zachariassen, Kongsvinger arbeiderblad, som ble arrestert like etter utbruddet av krigen Tyskland-Sovjetrusland og i flere uker satt internert på Kongsvinger festning, er nå flyttet til fengslet på møllergaten 18 i Oslo.

Alle de politiske fangor som sitter i Oslo kretsfengsel skal flyttes til Bredtvedt på Grorud, der det skal opprettes et fengsel etter "tysk" mønster, med nazistisk direktør og inspektør.

- V -

Det er fortsatt sterk oppslutning om den linjen som er lagt opp av Landsorganisasjonens ledelse i øg med henvendelsen av 30.juni. Der han-skør offensiv ånd i foreninger og forbund og en ubøyelig vilje til å ville kjempe for de kravene som er reist.

Dette er blandt annet kommet til uttrykk i en uttalelse vedtatt av et fellesmøte innenfor bygningsindustrien i Oslo den 21.august:

Den lyder:

"Fellesmøte av forbundsstyret, stedsstyret og fagforeningsstyrrene for bygningsindustrien i Oslo, torsdag 21.august 1941, gir sin tilslutning til de bestrebolser Landsorganisasjonen har gjort for å hevde arbeidernes interesser. Møtet hanstiller til Landsorganisasjonen at det legges særlig vekt på kravet om kompensasjon for prisstigningen og sikring av forsyningene.

For å tilbakevise det ryktemakeri som er satt i sving for å forringge fagorganisasjonens innsats for arbeidernes faglige og økonomiske interesser, som fremholder at det er nytteløst å være fagorganisert, vil møtet slå fast at arbeidernes lønnfrydelse på sin egen levestandard bestandig har vært avhengig av det samhørighetsprinsippet som til enhver tid består mellom arbeiderne. Derfor gjeller der idag mer enn noensinne at vi holder sammen. Møtet oppfordrer foreningsstyrrene og medlemmene til å gå inn for et effektivt organisasjonsarbeid.

Slutt opp om fagforeningen til forsvar for arbeidernes rettigheter."

Å holde sammen - er dagens parole. Det er det eneste som kan berge oss ut av det uføre som krig og partisjaning har ført med oss. Det er ingen plass for missmot og misstenksomhet, skyvhøst og unfallshet. Alle medlemmer som tillitsmenn - hvor de enn befinner seg i organisasjonen - må alltid ha klart for seg dat store ansvar vi alle har for det store fellesskaps interesser. Hva en gjør betyr idag mer for alle enn i normale tider. Det forplikter til solidaritet, til litt og toleranse. Hele organisasjonen må gjennomsyres av fellesskagets ånd. Vi står og faller med de krev organisasjoner reiser. Vi står sammen og holder ut i kampen for en